

rada jest u tome što je on ponudio novu interpretaciju događaja, utemeljenu ponajprije na ideji o Jugoslaviji kao ideološkoj i ideokratskoj zajednici, oslanjajući se u metodološkom smislu na ideje povjesničara političkih ideja Quentina Skinnera. Svakako velika se manjkavost nalazi u tome što se u najvećoj mjeri intervjuirani sudionici prisjećaju ili točnije svjedoče o svojim postupcima i shvaćanjima s dva do tri desetljeća odmak. Uzmemo li to u obzir, s pravom se može dovesti u sumnju interpretacija koja nastaje kao produkt na osnovi takvih izvora. Jovićev rad svakako je jedan od onih koji će svojom provokativnošću i inovativnim pristupom, nadamo se, bar kada je riječ o domaćoj historiografiji pobuditi interes za nove putove u interpretiranju naše ne tako davne prošlosti.

Tomislav ANIĆ

Predstavljanje *Annales, series historia et sociologica*, godište 12, 2002., brojevi 1 i 2, održano 6. ožujka 2003 u Kopru.

Kao i prijašnji i dvanaesto godište *Annales* nastalo je kao rezultat suradnje istraživača iz brojnih znanstvenih područja koji djeluju u okvirima različitih institucija u srednjoeuropskom i sredozemnom prostoru. Što se tiče izbora sadržaja, *Annales* ostaju vjerni tradiciji izrazito interdisciplinarnog i interinstitucionalnog pristupa. Tako su u ovom godištu u historiografsko-sociološki seriji sakupljene 32 znanstvene rasprave i 16 članaka te recenzija. Autori dolaze iz Francuske, Hrvatske, Italije, Švicarske i Slovenije.

Prvi broj obuhvaća 17 rasprava koje su raspoređene u četiri tematske cjeline. Najopsežnija je prva cjelina pod naslovom slovensko-hrvatski politički odnosi u Habsburškoj monarhiji. Tematski sklop, koji obuhvaća šest rasprava, nastao je na poticaj Znanstveno-istraživačkog središta, a u njemu su surađivali i predstavnici dviju hrvatskih institucija: Hrvatskog instituta za povijest i Zavoda za povijesne znanosti HAZU iz Zadra. S hrvatske strane pripremu priloga koordinirao je dr. sc. Stjepan Matković, za što mu se ovdje još jednom zahvaljujem.

U tematskoj cjelini su, inače, predstavljeni rezultati šesterice slovenskih i hrvatskih povjesničara. Osim potpisanog, svoje su priloge napisali Zlatko Matijević, Stjepan Matković, Zoran Grijak, Marijan Diklić i Salvator Žitko. Na temelju arhivskoga gradiva i tiskanih izvora prikazani su temeljni obrisi razvoja suradnje slovenskih i hrvatskih političara u zadnjim godinama Austro-Ugarske. U središtu pozornosti autora najviše su veze između stranke slovenskog političkog katolicizma i hrvatskoga pravaškog pokreta. Precizno su vrednovane ocjene slovenskih i hrvatskih političkih vođa o rješenju "jugoslavenskog pitanja" u Austro-Ugraskoj te njihovi državno-pravni koncepti. U dvama priložima posebno se obrađuje politička suradnja u primorskim pokrajinama Habsburške monarhije.

Druga tematska cjelina obuhvaća područje istarske dijalektologije. Cjelinu otvara rasprava Viktora Božeca, koji na temelju dugogodišnjih promatranja i bilježenja posebnosti čakavštine u južnoj i zapadnoj Istri na primjeru glagola *hodati* upozorava na jezično bogatstvo ljudskog govora. Jasna Gačić, s Filozofskog fakulteta u Puli, u svojoj studiji pokušava ustanoviti kakvu je ulogu imao tršćanski govor u prošlosti kao izvor za romanske elemente u govorima južne Hrvatske. Tematsku cjelinu zaključuje kolegica s Filozofskog fakulteta u Puli Sandra Tamaro koja opisuje imena domaćih životinja u istriotskim dijalektima. Uspoređuje ih s etimološkog stajališta s latinskim zoonimima u mletačkom, furlanskom i drugim romanskim jezicima.

Treća tematska cjelina posvećena je današnjoj izrazito aktualnoj problematici identiteta. Tako Bojan Baskar iz ljubljanskog ISH-a na temelju etnografskih terenskih istraživanja i izabranih sekvenci povijesne dokumentacije obrađuje proces invencije šavriinske identitete. Matej Vranješ u svojoj studiji proučava društvena razgraničenja u kontekstu "lokalne" teritorijalnosti, gdje teritorijalno ponašanje i graničnosti (mejnosti) proučava na specifičnom primjeru komercijalne uporabe rijeke Soče. Marina Furlan se, na temelju statističke obrade podataka s područja Prekmurja, Primorja, Trsta, Gorice, Celoveca (Klagenfurta) i Walesa, dubinski suočava sa stajalištima prema dvojezičnosti.

Zadnja tematska cjelina u prvom broju predstavlja slovensko turističko gospodarstvo u svijetlu znanstvenih pristupa. Gorazd Sedmak sa portoroške Visoke škole za turizam istražio je utjecaj pojedinačnih značajki restauracija i gostiona u slovenskom dijelu Istre na visinu cijena obroka. Gordana Ivankovič, Nada Klobučar i Darjana Vidic s Ekonomskog fakulteta u Ljubljani proučile su mogućnosti praćenja uspješnosti poslovanja slovenskih hotela prema standardu USALI. Tematski sklop nastavlja Aleksandra Brezovec s portoroške Turistice istraživanjem čimbenika koji utječu na ugled hotelskog poduzeća i njihova utjecaja na turističku destinaciju, dok njezina kolegica Janja Jerman raspravlja o ulozi ljudskih potencijala u promjenljivim odnosima industrije putovanja. S Turistice dolaze i dvojica autora koji završavaju tematsku cjelinu o turizmu: Rok Ovsenik i Jože Florjančič detaljno su istražili pitanje povezivanja putničkih agencija u Sloveniji.

U prvom broju *Annales*a možemo naći i polemički prilog Mateja Župančiča, iza kojega slijede još tri rada. Salvator Žitko sastavio je tekstove u spomen primorskom muzealcu i povjesničaru Janezu Kramaru te publicistu i istraživaču Vidu Vremecu, dodavši im bibliografije. Niz tekstova završava Claudio Povoło radom posvećenom talijanskome povjesničaru Gaetanu Cozziju, koji je umro 2001.

Drugi broj *Annales*a donosi 15 rasprava koja isto tako obuhvaćaju brojna znanstvena područja, od povijesti umjetnosti, gospodarske, idejne i političke povijesti, pa sve do etnografskih, jezikoslovnih i geografskih studija. Značajka ovog broja u tome je što je u cjelini objavljen na svjetskim jezicima. To mu daje posebnu vrijednost u međunarodnom prostoru.

Prvi članak, koji predstavlja nacrt buduće studije ikonografskog programa nekih istarskih crkava i koji se poziva na ilustracije u crkvi u Hrastovljanima, nastao je ispod pera francuskog povjesničara umjetnosti Jeana Louisa Shefera. S problematikom slikovnog gradiva za predmete stambenog inventara na srednjovjekovnim freskama u svojoj se studiji bavi Jasna Horvat iz Narodnog muzeja Slovenije. U raspravi Darka Daroveca predstavljena je porezna politika i gospodarstvo u mletačkoj Istri, dok je Darja Mihelič istraživala ulogu žene u zanatima i obrtu gradskih naseobina u Sloveniji u srednjem te ranom novom vijeku. Zadnja u nizu rasprava sa srednjovjekovnom i novovjekovnom tematikom studija je Elke-Nicole Kappus s Univerziteta u Friborgu, koja iz istarske perspektive obrađuje imperijalne ideologije naroda u Habsburškoj monarhiji.

Paolo Roseano iz Instituta za sociologiju u Gorici svoj je prilog zamislio kao tezu o povezanosti religije i identitete, a posebno je naglasio primjer Furlanije u drugoj polovci 20. stoljeća. Tršćanski istraživač Piero Purini u svojoj studiji predstavlja etničke preobrazbe Trsta u razdoblju od početka do kraja Prvoga svjetskog rata. Gorazd Bajc na temelju produbljenih arhivskih istraživanja obrađuje suradnju primorskih Slovenaca sa Special Operations Executive in Inter-Services Liaison

Department nakon okupacije Jugoslavije 1941. Jure Gombač u svojoj je studiji opisao zadnji veliki val iseljenika iz Kopra nakon potpisa londonskog memoranduma 1954. Područje suvremene povijesti zahvaća i rasprava Marca Tarantina koji obrađuje problem manipulacije s koncepcijom etniciteta na primjeru etničkih konflikata u nekadašnjoj Jugoslaviji.

Rada Cossuta otvara skupinu rasprava koje prikazuju jezično bogatstvo područja Krasa i Istre. Cossutin članak osvjetljava dijalektološki put kojega je, kao istraživačica kraških i istarskoslovenskih govora, propješačila od 1987. do danas. Iza toga slijedi prilog Gorana Filipija sa Filozofskog fakulteta u Puli, koji se usredotočuje na etimologiju istarskorumunjskih oblika za slezenu *tipa splira*. Vesna G. Mikolič predstavlja nam problematiku doticaja slovenskoga i talijanskog jezika na narodno izmješanom području slovenskog dijela Istre. Pretposljednju raspravu u drugom broju *Annales*a priložila je Marina Furlan. Opisala je dvojezičnost iz kuta jednojezične i dvojezične mladeži u Sloveniji i Italiji.

Autor posljednje rasprave je Milan Bufon koji predstavlja Sloveniju kao jednog od najizrazitijih kontaktnih područja u Europi. Slijedi još 12 kraćih priloga, a među kojima prevladavaju recenzije.

Dakle, možemo zaključiti da i novo godište *Annales*a donosi obilje zanimljivoga i korisnog materijala za čitanje. *Annales* i dalje ispunjava poslanstvo značajnoga interdisciplinarnog časopisa ne samo u Sloveniji, nego i u širem sredozemnom i srednjoeuropskom znanstvenom prostoru. Sa svojom međunarodnom orijentacijom već sada prelazi uska nacionalna obzorja i mjeri se prema suvremenim međunarodnim standardima. Time na neki način ruši i granice u ovom dijelu Europe. Konačno, tome je dokaz i prisutnost hrvatskih kolega na današnjem predavljanju.

Andrej RAHTEN

Preveo sa slovenskog jezika: Zdenko Radelić